

HANDLINGSPLAN FOR KVENSK SPRÅK

INNSPILL

Til: Kommunal- og distriktsdepartementet
Kultur- og likestillingsdepartementet
Kunnskapsdepartementet

Dato: 31.10.2025

Norsk teater- og orkesterforening (NTO) er interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for profesjonelle, offentlig støttede virksomheter innenfor musikk og scenekunst. Foreningen representerer en omfattende infrastruktur av forskjelligartede virksomheter. Våre 50 medlemmer består av programmerende og produserende teatre, scener, orkestre, musikkensembler og kor, samt andre virksomheter med annen særlig tilknytning til bransjen.

NTO er glad for at regjeringen skal utarbeide en ny handlingsplan for kvensk språk som en del av oppfølgingen av Stortingets behandling av [Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport](#), og at handlingsplanen også er blant tiltakene i regjeringens [Ytringsberedskapsstrategi](#).

Vi har følgende forlag til tiltak:

- Styrke Kvääniteateris økonomiske rammevilkår til likeverdig utvikling og samarbeid.
- Flytte statstilskuddet til Kvääniteatteri til kap. 323 post 70, for slik å anerkjenne teateret som en del av den nasjonale infrastrukturen av musikk- og scenekunstinstitusjoner.
- Styrke opplæringen i og kunnskap om kvensk språk og kultur gjennom hele utdanningsløpet, herunder sikre vilkårene for etablering av en masterutdanning ved KHiO med utgangspunkt i språklige minoritetserfaringer.

Scenekunstens betydning for språkutviklingen

Vi legger til grunn at handlingsplanen vil bygge videre på [forarbeidene til den nye språkloven](#), og den anerkjennelsen som scenekunsten der gis som en sentral arena for språkutviklingen og det språklige mangfoldet i Norge. Her tas det utgangspunkt i at scenekunsten er en viktig del av infrastrukturen for ytringsfrihet og danner en ramme for fellesskap og frie ytringer i samfunnet. Teateret løftes fram som en kunstform der språket både er et mål i seg selv og et redskap for mye av det kunstneriske arbeidet, og det beskrives hvordan teateret kontinuerlig ivaretar og utvikler språkmangfoldet. Det i kraft av det talte scenespråket, så vel som i utviklingen av scenetekst og oppføringen av ny dramatikk.

Kvääniteatteri som fellesarena for revitalisering

Fornorskningspolitikken gjorde stor skade, og i dag er kvensk språk et kritisk truet språk. For å bevare og revitalisere språket, er det avgjørende at det finnes fellesarenaer hvor kvensk språk levendegjøres, brukes og utvikles. Vi vil understreke den verdien som Kvääniteatteri har som en slik fellesarena.

Kvääniteatteri er et profesjonelt teater som skaper og formidler kvensk scenekunst regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Siden etableringen i 2022, har teateret vekket publikums interesse for det kvenske språket, og samtidig gitt den kvenske befolkningen anledning til å høre og ta i bruk sitt eget språk på scenen.

Teateret løfter fram og synliggjør kvenske stemmer og fortellinger, og utforsker og fremmer innsikt i kvensk språk, historie, kulturarv og identitet gjennom scenekunsten – som den unike kilden til særegne former for menneskelig innsikt som scenekunsten er. På denne måten er Kvääniteatteri avgjørende viktig for at kvensk språk og kultur blir sett, hørt og anerkjent.

Kvääniteatteri er også en pådriver for nyskrevet kvensk dramatikk, så vel som for oversettelser av eksisterende dramatikk og litteratur til kvensk språk. Samtidig er teateret viktig for rekrutteringen av kvenskspråklige skuespillere og andre scenekunstnere. Barn og unge er en prioritert målgruppe som publikum, men også som aktive utøvere. Gjennom dialoger, sanger og fortellinger skapes et engasjerende rom for språktrening – og språkkunnskap sammen med entusiasme og stolthet over det kvenske språket overføres til fremtidige generasjoner.

Likeverdig samarbeid

Vi vil imidlertid understreke at arbeidet for forsoning, reparasjon og revitalisering av kvensk språk og kultur på ingen måte ensidig ligger til kvenske virksomheter og kunstnere alene. Alle kunst- og kulturinstitusjonene i Norge har et ansvar for å vurdere hvordan de, i dialog med de kvenske miljøene, kan bidra i dette arbeidet. En forutsetning for et slikt bredt bidrag er at Kvääniteatteris økonomiske rammevilkår styrkes til *likeverdig* utvikling og samhandling, og at teateret faktisk kan takke ja til invitasjoner om samarbeid. Slik er det ikke i dag, og dermed hemmes den positive utviklingen som drives fram av et bredt engasjement i bransjen.

Del av den nasjonale infrastrukturen

Det er også viktig at Kvääniteatteri anerkjennes som en likeverdig del av den nasjonale infrastrukturen av selvstendige og forskjelligartede institusjoner, som utgjør fundamentet for produksjon og formidling av scenekunst i Norge, og som samlet bidrar til å nå de kulturpolitiske målene som i dag begrunner tilskuddene på kap. 323 post 70.

Vi er glade for at departementet har startet en viktig opprydding i kapitler og poster på statsbudsjettet, og har flyttet tilskuddet til Teater Manu fra kap. 320 post 75 til kap. 323 post 70. Vi forventer at Kvääniteatteri gis den samme anerkjennelsen, og at tilskuddet også til dette teateret styrkes og flyttes til kap. 323 post 70 der det hører hjemme.

Skole og utdanning

Samtidig vil vi ta til orde for en bedre koordinert kultur- og utdanningspolitikk. Arbeidet med å bevare og revitalisere kvensk språk og kultur må begynne i barnehagen og skolen som de unike fellesarenaene dette er, og styrkes gjennom hele utdanningsløpet. Barn og unge må også sikres et kvensk scenekunsttilbud i Den kulturelle skolesekken. Samlet er dette like viktig for rekrutteringen av kvenskspråklige kunstnere, som det er for å sikre mottakersiden og kunnskapen om og interessen for kvensk språk og kultur i samfunnet.

Herunder viser vi til og støtter arbeidet med å etablere en masterutdanning ved Kunsthøgskolen i Oslo (KHiO) med utgangspunkt i minoritetserfaringer, inkludert kvensk, samiske urfolksspråk og tegnspråk. Utdanningen utvikles i samarbeid mellom KHiO og UiT Norges arktiske universitet, sammen med Kvääniteatteri, Det samiske nasjonalteatret Beaivvás, Teater Manu og Det Norske Teatret.

Vennlig hilsen
Norsk teater- og orkesterforening

Bodil Kjelstrup
styreleder

Morten Gjelten
direktør